

За авіакадри

“Человек полетит, опираясь не на силу своих мускулов, а на силу своего разума”

М. Є. Жуковський

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Газета виходить з жовтня 1930 р.
Випуск відновлено в березні 1998 р.

РЕКТОРА ХАІ УДОСТОЄНО ЗВАННЯ DOCTOR HONORIS CAUSA НАУ

Щиро вітаємо ректора ХАІ, д. т. н., професора Миколу Нечипорука з отриманим званням «Почесний доктор Національного авіаційного університету»!

У вітальному слові на засіданні вченої ради НАУ (м. Київ), на якому відбулося присудження звання, Микола Нечипорук зазначив: «Запорука високої якості діяльності Національного

аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського “Харківський авіаційний інститут” і Національного авіаційного університету – потужні науково-освітні школи, які кристалізувалися протягом десятків років. Сьогодні ми пожинаємо плоди спільної роботи й сімю зерен для нових здобутків у майбутньому. У цей важливий для нас час, коли Президент України Володимир Зеленський назвав розвиток авіації одним з пріоритетних напрямів у межах державної стратегії, наша злагоджена співпраця має забезпечити основу для стрімкої інноваційної діяльності в цій галузі».

Бажаємо ректорові й надалі бути на передовій розвитку вітчизняної освіти й науки, а також професійних успіхів, мудрої керівної політики, рішучості у втіленні амбітних ідей, що вестимуть університет до нових вершин!

Прес-служба ХАІ

МОЛОДІ ВЧЕНІ ХАІ ОТРИМАЛИ ПАРЛАМЕНТСЬКІ ПРЕМІЇ

10 листопада до Всесвітнього дня науки голова парламенту України Руслан Стефанчук вручив Премії Верховної Ради України молодим ученим, зокрема науковцям нашого університету: декану факультету радіоелектроніки, комп'ютерних систем та інфокомунікацій Олексію Одокієнку, а також завідувачу кафедри аерокосмічних радіоелектронних систем Семену Жилі за роботу «Надширокопосмугові радары: основи теорії та застосування».

Постановою Верховної Ради України від 2 грудня 2020 року № 1043-ІХ «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік» присуджено 30 Премій Верховної Ради України 63 молодим ученим. Їхні монографії було представлено в стінах парламенту України.

Вітаємо наших лауреатів!

Центр зв'язків з громадськістю

СТОРІНКА 4

За останні роки виразно намітилася тенденція збільшення частки іноземних студентів у ХАІ, розширення міжнародних зв'язків та активізації наявності університету у світовому інформаційному просторі. Наслідком загальнодержавних тенденцій стало вдосконалення та переосмислення функцій відділу міжнародних зв'язків, покликано першим прокладати шлях на ниві інтернаціонального академічного й наукового співробітництва.

Про це та про багато іншого прес-служба ХАІ розмовляла з керівником міжнародного відділу Іриною Штеймлілер.

СТОРІНКА 4

У багатьох сферах життя, там, де потрібна неабияка гнучкість розуму, жага до рукотворних експериментів і непосидючість, знаходяться молоді ентузіасти, які, на превеликий жаль, перепливають «Ла-Манш» подій і не завжди потрапляють «на радары» сторінок.

Принаймні один професійний підкорювач неба з ХАІ не зміг уникнути зустрічі з редакцією газети «За авіакадри». Пропонуємо до вашої уваги інтерв'ю зі студентом групи № 420, к. м. с., срібним призером чемпіонату світу з ракетомодельного спорту 2021 у класі S6A Романом Бабякіним. Хлопець охоче розповів про свою улюблену стихію, якій він відданий уже близько 9 років.

ВІДДІЛ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ХАІ: ІНЖЕНЕРНА ОСВІТА – ВИСОКОЛІКВІДНИЙ ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

ЗА ВІДКРИТИМИ ДВЕРИМА

Штейміллер Ірина Олексіївна,
керівник відділу міжнародних зв'язків ХАІ

Після закінчення 2010 року магістратури ХНУ ім. В. Н. Каразіна за спеціальністю «Математика» була запрошена до Центру міжнародної освіти університету, де працювала на різних посадах кілька років. За цей час обсяг іноземних студентів у виші збільшився з 900 до 5000 осіб.

З 2012 до 2017 року була помічником проректора з міжнародної діяльності ХНУ, а 2018 року очолила Центр міжнародного академічного партнерства університету.

2015 року захистила дисертацію «Науково-методичне забезпечення акультурації іноземних студентів класичного університету».

Володіє англійською та польською мовами, вивчає турецьку.

Під час 76 закордонних відряджень об'їхала 30 країн. Сьогодні мріє відвідати Австралію та Антарктиду, де ще не була.

Розповідь про її поточну роботу, а також роботу структурного підрозділу в ХАІ наведено далі.

«Сьогодні відділ міжнародних зв'язків у складі університету є невід'ємною, обов'язковою службою, до функцій якої належить виконання великого спектра завдань. Загалом можна сказати, що ми комплексно реалізуємо стратегію інтернаціоналізації ХАІ. Зазначу, що фахівці нашого відділу мають необхідні знання для координації роботи з міжнародними партнерами. Наприклад, мої колеги володіють англійською мовою, яка є інтернаціональною, я додатково знаю польську. Отже, ми можемо успішно обговорити ділові питання з іноземними експертами.

Зокрема, ми організовуємо навчання наших студентів у літніх школах, стажування наших співробітників за рубежом, реалізуємо програми подвійних дипломів для іноземців, взаємодіємо з багатьма кафедрами й координуємо міжнародні академічні й наукові проекти, стежимо за термінами їх виконання тощо.

Сьогодні міжнародний відділ формує базу партнерських кафедр, які залучають нас до своїх проектів. Учений має виконувати роботу, безпосередньо пов'язану з наукою, а все, що підпадає під категорію менеджменту, тим більше міжнародного, повинні виконувати профільні фахівці. **Саме така діяльність і є першим напрямом нашої роботи.**

Другий напрям нашої роботи – допомога в наборі іноземних студентів до ХАІ. Ми координуємо академічні процеси, надсилаємо запрошення до різних вишів, попередньо перевіряємо отримані документи стосовно відповідності їх документам державного зразка тієї чи іншої країни, а також перекладаємо їх відповідно до офіційно встановлених українських процедур. Велику увагу приділяємо перевірці оцінок, адже для навчання за багатьма технічними спеціальностями студенти повинні мати гарні знання з математики, фізики, а також, зви-

чайно, знати мову.

Третій напрям роботи пов'язаний з адаптацією іноземних студентів в українському суспільстві.

Необхідність пристосування до нового соціокультурного середовища, особливо на початковому етапі навчання у виші, зумовлена тим, що майже всі іноземці зазнають комунікативних і побутових складнощів у повсякденному житті (кліматичні особливості, незвичне харчування, умови проживання тощо).

Під час пілотного дослідження, яке стало основою моєї дисертаційної роботи, удалося з'ясувати, що лише третина іноземних студентів, стикнувшись з усіма цими труднощами, бажає вивчити не тільки мову, якою провадиться навчання, а й зблизитися з культурно-ментальною парадигмою країни перебування.

Четвертий напрям роботи міжнародного відділу – популяризація ХАІ та його наукового й освітнього потенціалу на міжнародному рівні.

Докладніше висвітлює саме цю роботу мого відділу на прикладі нашої участі в міжнародній аерокосмічній виставці Saħa Expo-2021, яку було проведено з 10 по 13 листопада в найбільшому експоцентрі Туреччини Istanbul Expo Center (Стамбул), де свої здобутки на площі 40 000 кв. м. презентували гіганти галузі з 30 країн світу. До масштабної події долучилася делегація нашого університету на чолі з ректором Миколою Нечипоруком.

У виставці взяли участь близько 290 учасників. Загалом Україну представляли 9 організацій, серед яких було лише два університети: наш і ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Місто Харків представляли також АТ «ФЕД» і Вовчанський агрегатний завод. На виставці були й делегати від інших промислових підприємств з Дніпра, Києва, Запоріжжя, зокрема відзначаю наших колег

з АТ «Мотор Січ», ДП «Івченко-Прогрес», ДК «Укрспецекспорт».

Одні з найбільш великих стендів виставили АТ «Мотор Січ» і АТ «ФЕД». Представники українських підприємств укотре вразили мене своїм професіоналізмом. Вони є спеціалістами світового класу, їх можна відправляти для успішної презентаційної роботи, бездоганної демонстрації виробничих здобутків до будь-якої точки світу: вони всюди матимуть ефектний і солідний вигляд.

Мені добре запам'яталася слова директора ДП «Івченко-Прогрес» Ігоря Кравченка, який сказав: «Усім нашим партнерам із зарубіжних країн я кажу, що для встановлення плідного співробітництва спеціалісти мають спочатку закінчити ХАІ; тільки після цього вони зрозуміють, що ми робимо».

З відвідувачами виставки й організаторами ми проводили зустрічі B2B, так би мовити, тет-а-тет. На мою думку, одним з ключових заходів для ХАІ стала перша очна зустріч з Temel Kotil – президентом Turkish Aerospace Industries, зокрема Turkish Aerospace Academy. Передумовою цього була лютнева подія 2021 року: тоді НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», АТ «ФЕД» і Turkish Aerospace Academy підписали тристоронній меморандум про співробітництво.

Президент Turkish Aerospace Industries окремо наголосив, що компанія має міцні зв'язки з турецькими навчальними установами. Керівництво компанії розширює активність штату, їм потрібні висококваліфіковані кадри.

Цю виставку проводила організація «Сахай Стамбул», у складі якої є турецькі промислові компанії та 21 університет. Мені вдалося поспілкуватися з координатором проектів, який пообіцяв допомогти нам з налагодженням зв'язків з вишами. Зараз міжнародний відділ аналізує цю інформацію, шукає точки дотику з усіма можливими ЗВО за всіма можливими напрямками.

Українська вища освіта сьогодні перебуває в епіцентрі реформаторських процесів, ми активно інтегруємося в європейський і світовий освітній простір, шукаємо спільні точки дотику з багатьма зарубіжними установами. У цьому нам слід переймати найкращі практики зарубіжних колег і створювати унікальні освітні програми. **Отже, модернізація навчального процесу на основі досвіду зарубіжних колег – п'ятий напрям роботи відділу міжнародних зв'язків.**

Насиченим днем стало 12 листопада, коли ми зробили візит до Університету Халіч, який розміщується в заливі Золотий Ріг. Зазначу, що було нелегко потрапити на зустріч, адже Стамбул – це місто з 25-мільйонним населенням, і до точки призначення довелося діставатися майже півдня. Але зусилля коштували того – результатом зустрічі стало підписання меморандуму про розуміння.

З цим ЗВО наші інтереси збігаються за економічним профілем. Зазначу, що в складі універси-

тету є факультет механічної та електричної інженерії, крім того, там активно розвиваються напрями ІТ та комп'ютерних наук – на цьому ґрунті ми також можемо зміцнювати контакти. Але найголовнішим є те, що цей університет отримав офіційний дозвіл від Міністерства освіти Туреччини на створення нового факультету – Aircraft Engineering.

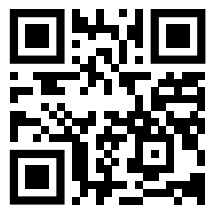
Минулого місяця я відвідувала Bursa Technical University, який також отримав дозвіл на створення такого факультету. Обидва виші є досить молодими. Так, Університету Халіч лише 12 років, а Bursa Technical University – 10. Зазначу, що донедавна навчальні установи Туреччини не готували профільних фахівців для аерокосмічних підприємств.

Можна сказати, що наш університет має унікальну можливість зайняти цю нішу, стати базовим партнером зазначених закладів, адже у них є поки що тільки теоретична база, але не лабораторна, якою ми можемо похвалитися.

Наш лабораторний комплекс є унікальним. З огляду на це навіть на території України ХАІ не має конкурентів. Ми стежимо за зовнішньою політикою нашої держави, розуміємо, що Турція – один з її головних партнерів, і в нашому випадку цей напрям взаємодії не можна втрачати. Так, сьогодні ХАІ успішно співпрацює з Університетом наук і технологій в Адані, який має програми підготовки фахівців з авіабудування.

Спілкування з колегами з цих двох університетів дало змогу зрозуміти, що 90-річні системні напрацювання ХАІ з підготовки фахівців аерокосмічної галузі, наша методологія навчання студентів складних технічних дисциплін, практика лабораторного супроводження навчального процесу під час підготовки високоякісного інженера – усе це досить затребуваний товар на міжнародному ринку. Адже інженерна освіта – найліквідніший експортний потенціал України. **В освоєнні саме цього напрямку бачу шосте завдання міжнародного відділу».**

**Керівник відділу міжнародних зв'язків ХАІ
Ірина Штеймільер**

З ПОВНОЮ ВЕРСІЄЮ МАТЕРІАЛУ МОЖНА ОЗНАЙОМИТИСЯ, СКОРИСТАВШИСЬ ПОСИЛАННЯМ.

СТУДЕНТ ХАІ СТАВ СРІБНИМ ПРИЗЕРОМ ЧЕМПІОНАТУ СВІТУ З РАКЕТОМОДЕЛЬНОГО СПОРТУ

Студент групи № 420, к. м. с., срібний призер чемпіонату світу з ракетомодельного спорту 2021 у класі S6A Роман Бабякін під час інтерв'ю редакції газети «За авіакадри» розповів про те, як він розпочав свою кар'єру, у яких класах зазвичай виступає, із чим доводиться мати справу ракетомоделісту, який має намір узяти участь у змаганнях світового рівня, які несподіванки можуть трапитися на льотному полі й коли в нашому університеті буде утворено нову спортивну команду.

Про все це й децю інше читайте далі.

? *Романе, спочатку трохи розкажіть про себе. Звідки Ви такий умілий?*

Я родом з Херсона. Моє захоплення розпочалося у п'ятому класі школи, коли нас повели на екскурсію до міської станції юних техніків. Перші враження від візиту були чудовими, я став відвідувати гурток ракетомодельювання.

Там нам викладали теорію, відкривали тайни того, чому та як піднімаються в повітря літаки, демонстрували, як зі звичайного пінопласту можна виготовляти маленькі літальні моделі. Досить швидко у мене виник стійкий інтерес до спортивних апаратів. Я будував моделі з твердопаливними двигунами на основі перхлорату амонію. Мене захоплювали роботи з композитними матеріалами, металами, смолами й... узагалі, усі види конструкторських робіт.

Заняття в гуртку тривали десь по 1,5–2 години, я відвідував його 3–4 рази на тиждень, беручи до уваги лише наявність вільного часу: бажання було завжди.

Найбільш пам'ятним епізодом у спортивному житті стали мої перші міські змагання в п'ятому класі, на яких я посів 2-ге місце. Емоції були незабутніми! Перша медаль певним чином спонукала мене до подальшого саморозвитку.

? *Можливо, хтось Вас надихнув на таку інтелектуальну розвагу?*

Ні, це серйозне захоплення ніяк не пов'язане з професійною діяльністю, сферами інтересів моїх близьких і друзів: мене ніхто не підштовхував, займатися ракетомодельюванням вирішив сам. Я не хотів сидіти на одному місці, скажімо, грати в комп'ютерні ігри, а хотів займатися чимось активним.

? *А хто з професійних спортсменів курирував Вашу роботу в шкільному віці та хто допомагає й підтримує сьогодні?*

Нас, юніорів, підтримували Федерація ракетомодельного спорту України й компанія Noosphere. До повноліття у мене було два наставники: керівник гуртку, мій тренер з польотів Віталій Сидоренко, а також представник федерації Олександр Бідовський, який завідував документальними справами.

Сьогодні, будучи в категорії дорослих спортсменів, усі свої поїздки на змагання й підготовку я організую самостійно, хіба що можу поспілкуватися з кимось, щоб мене скоординували й дали деякі поради.

? *Які воду й вогонь необхідно пройти, щоб представляти Україну на світовому рівні?*

Щоб увійти до складу національної збірної, молодий спортс-

мен має дуже добре зарекомендувати себе на змаганнях міського, обласного й державного рівнів. Потрапив до збірної чи ні – ця процедура відбору молоді повторюється щороку. Необхідно докласти неабияких зусиль задля бажаного результату.

Після успішного виступу на українських змаганнях і включення до збірної учаснику необхідно вирушити на навчально-тренувальні збори (далі – НТЗ. – **Ред.**), де він підтверджує свої спортивні вміння. Тільки після цього тебе затверджують як офіційного члена збірної України і ти маєш змогу взяти участь у змаганнях світового рівня.

Членом збірної я став цього року, після чого пройшов НТЗ у місті Ніжині й виступив на чемпіонаті світу серед дорослих та юніорів, який відбувся з 1 по 9 жовтня в румунському місті Бузеу.

? *Яка картина відкрилася очам, коли Ви приїхали до Румунії? У яких класах окрім S6A виступали й на які результати у змаганнях сподівалися?*

Спочатку хочу зазначити, що чемпіонат світу планували провести 2020 року, але через погіршення епідеміологічної ситуації його перенесли на рік. З цієї причини в команді юніорів – з учасниками віком до 18 років – «літали» й повнолітні 18-річні спортсмени, зокрема я.

На чемпіонаті було складно й боязно. Доводилося багато спілкуватися англійською мовою з американцями, німцями, іспанцями – новий досвід. Удалося встановити кілька нових зв'язків, які зараз і підтримую.

За свою кар'єру я виступав у різних класах. Кількість змагань, у яких я брав участь, не рахував, але їх було точно більше десяти. На чемпіонаті України я виступав майже в усіх можливих класах: S8D, S8E/P, S6A, S9A, S3A, S4A, S2/P. На чемпіонаті світу «літав» у класі S3A (моделі з гальмівним парашутом), у класі S6A (моделі з гальмівною стрічкою), у класі S8D (моделі радіокерованих планерів).

Коли я завершував свій виступ у класі, допомагав іншим спортсменам знаходити моделі після приземлення. Це – дуже важливий етап, адже якщо спортсмен не повернеться зі своєю моделлю до старту наступного туру, йому нарахують 0 очок або навіть дискваліфікують.

? Як проходили ці пошукові операції?

Ми працювали в пікеті, тобто відходили від стартових зон запуску моделей на відстань у середньому до 5 км. Послідовність така: модель злітає – двигун завершує свою роботу – розкривається система спасіння – модель потрапляє в термічні потоки повітря й набирає висоту – апарат вилітає з потоків і планує на землю.

За об'єктами в повітрі вівся візуальний контроль. Звичайно, усе залежало від швидкості повітря й висоти, на якій парувала модель. Якщо вона перебувала на висоті 500–600 метрів, ми використовували біноклі.

Стартові зони запуску були на викопаній польовій ділянці, а приземлялися моделі час від часу в несподіваних місцях. Пошуки ускладнювалися тим, що земля була сухою, у тріщинах. Бігати кілометри за моделлю небезпечно: тобі доводиться піднімати голову вгору, під час чого ти не дивишся під ноги. На твоєму шляху може бути все що завгодно, чи то яма, чи то горбок. Можна з легкістю спіткнути, ногу зламати... На щастя, у нас такого не було, хіба що деякі спортсмени отримували розтягнення зв'язок.

? А в якому класі було найскладніше?

Мабуть, у класі S8D. У цьому виді змагань є важливою не просто гарна погода: на моделі радіокерованого ракетного планера необхідно злетіти на певну висоту й відлітати відведений час, до 6 хвилин, а після цього посадити апарат у «компактну» зону 20 x 20 м. Бали нараховувалися за політ і за точність приземлення.

Крім того, у нас, ракетомоделистів, є навіть своя прикмета: тільки-но починаються виступи в класі S8 – чекай на перепади погоди, на сильний вітер. Така напасть була й на чемпіонаті світу!

? Мені здається, витрачені зусилля не були марними, чи не так?

Так, наша команда юніорів виступила досить добре. У класі S3A ми з хлопцями посіли 2-ге місце, у класі S6A – 3-тє, а також стали переможцями в класі S8D. У персональному заліку в класі S6A я «узяв срібло», мене трохи обійшов спортсмен з РФ Матвій Пяхов. Наскільки мені відомо, усього на чемпіонаті було 17 збірних, і за результатами збірна України – дорослі та юніори – завоювала 3 золотих, 5 срібних і 7 бронзових медалей, посівши 3-тє місце в командному заліку.

? Що Ви відчували, коли ставали на п'єдесталі, і як зараз ставитесь до своїх результатів?

Хм... Можу сказати, що батьки радіють моїм досягненням, наставники пишаються тим, що їх вихованець – у лідерах. Чесно кажучи, я досі не до кінця усвідомлюю, що посів 2-ге місце в особистому заліку в класі на таких престижних змаганнях. Це, звичайно, чудовий результат, але я ставився й ставлюся до цього спокійно. Можливо, через великі навантаження під час підготовки й виступу на чемпіонаті, через нестачу сну, а інколи й повну його відсутність, я був дуже виснажений емоційно, і це на мене вплинуло.

Після змагань у Румунії мені складно адаптуватися до спо-

кійної обстановки навчального процесу в університеті. Як би це не прозвучало, інколи не вистачає тієї динаміки.

? Чому Ви вступили до ХАІ?

Тому що це – єдиний ЗВО в Україні, принаймні серед знайдених мною в інтернеті варіантів, де можна вивчитися на інженера-конструктора БПЛА. Мені це дуже цікаво, адже я займаюся, можна сказати, у суміжній галузі, маю справу з планерами.

? Отримувані знання стають у нагоді вже зараз, під час конструювання, запуску моделей?

Так. Уважаю корисними знання з нарисної геометрії, сопромату, у майбутньому, найімовірніше, для моєї практичної діяльності знадобляться знання з аерогідродинаміки й предметів, які читатиме завідувач кафедри 401 Ганна Колоскова. До речі, саме вона надала Вам мій контакт (редакція висловлює вдячність за це. – Ред.).

Навчатися в університеті не важко, якщо все вчасно складати. Конкретно до мене викладачі начебто непогано ставляться, адже я намагаюся не відставати від інших студентів.

? Чи знаєте Ви про «моделку» ХАІ, гурток ракетомоделиювання в її структурі? Хлопці там дуже талановиті й вони раді новим обличчям.

Я дещо знаю про нашу авіамодельну лабораторію та гурток ракетомоделиювання, але в мене з тамтешньою групою моделистів принципово різні позиції. Якщо я не помиляюся, вони конструюють моделі ракети з безпіотною системою керування зі швидкістю зльоту, наближеною до швидкості звуку. Моє ж бажання – виготовляти спортивні моделі й брати участь у змаганнях, складаючи гідну конкуренцію опонентам.

? Романе, які «гори» Ви ще збираєтесь підкорити?

Сьогодні в ХАІ формується наша невелика команда спортсменів, які будуть брати участь у змаганнях всеукраїнського масштабу, європейських і світових чемпіонатах. У групі № 428 навчається другий учасник, мій друг Андрій Ягодзинський. Ми познайомилися з ним в університеті. Наступного року до ХАІ вступатиме мій друг з Херсона Євген Паньков, який уже негласно є третім членом нашої команди. Отже, наступного року ми зможемо в повному складі їздити на змагання. Я також окремо планую взяти участь у чемпіонаті Європи, який відбудеться наприкінці літа або восени 2022 року.

У майбутньому сподіваюся отримати звання майстра спорту або навіть майстра спорту міжнародного класу!

**Спілкувався випусковий редактор
Максим Зубков**

«ВИСОКА» НАГОРОДА ДЛЯ ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ ЕСЕ

22 жовтня в літакобудівному корпусі відбулася церемонія нагородження авіаційних знавців та ентузіастів, які взяли участь у написанні есе про музей під відкритим небом Харківського державного авіаційного виробничого підприємства. Нагадаємо, що конкурс організувало ГО «Аероклуб – цивільна льотна варта» спільно з ХДАВП і кафедрою проектування літаків і вертольотів ХАІ.

Фіналістами стали студенти факультету літакобудування Юрій Ломакін (1-й курс, група № 110), Микола Мирошниченко (1-й курс, група № 110ст) і Єгор Реков (2-й курс, група № 123). Завідувачі кафедри 103 Андрій Гуменний і кафедри 105 Дмитро Крицький вручили хлопцям комплект тематичних брендівих сувенірів, зокрема блокнотів для написання майбутніх творчих робіт, тоді як переможець Володимир Картамишев (2-й курс, група № 123) отримав головний приз – сертифікат на політ над містом.

«Дякуємо вам за те, що взяли участь у цій невеликій активності! Жагу до авіації слід завжди вгамовувати, незалежно від вибраного способу. Нехай ці подарунки, з якими допомогли компанії «Прогрестех-Україна» та Grid Dynamics, стануть для вас своєрідним стимулом.

Ми плануємо проводити подібні заходи орієнтовно раз на півроку. Можливо, вони трохи відрізнятимуться за змістом, але передбачатимуть польоти на літаку», – промовив на врученні Дмитро Крицький. Як зазначив Андрій Гуменний, це – **«маленький початок чогось по-справжньому великого!»**

Отже, повітряний вояж студента Володимира 25 жовтня на легкому спортивному літаку Bristell NG5 тривав 30 хвилин. Літаком керував директор організації Станіслав Зубар.

За цей час хлопець устиг пройти курс молодого бійця, послу-

хавши розповідь досвідченого пілота про принципи керування технічно складним і естетично прекрасним апаратом, насолодитися пейзажами за авторством осені, а також зробити кілька ефектних знімків ХАІ та свого гуртожитку № 10. Крім того, положення ЛА в повітрі на різних висотах частково контролював сам переможець.

Повітряне судно потрапило в зону турбулентності, коли облітало хмару в режимі автопілоту. Попри це на питання пілота про самопочуття хлопець відповів, що в кабіні досить зручно, а весь процес «сприймається так, немов пливеш на човні».

Наприкінці аероекскурсії Володимир сказав:

«До останнього не вірив, що політаю! Узагалі, словами все це важко описати. Страшно не було, особливо коли розумієш, як це все працює, і знаєш, що не один десяток років людина піднімається в небо.»

Після цього він запросив абітурієнтів вступати саме до ХАІ, а вже після приземлення потиснув руку наставникові.

***

Р. S. Фото- і відеоматеріали польоту надав Станіслав Зубар.

**Випусковий редактор
Максим Зубков**

ЕСЕ ВОЛОДИМИРА КАРТАМИШЕВА «ЕКСПОНАТИ РОЗПОВІДАЮТЬ...»

Харків традиційно продовжує дивувати своїх гостей, а часом і корінних харків'ян, яких не так просто чимось вразити. Такою приємною несподіванкою може стати відвідування музею Харківського державного авіаційного виробничого підприємства – знакового авіабудівного заводу міста. Його експозиція складається з літальних апаратів, які є окрасою українського літакобудування. Кожного з них можна довго роздивлятися й по-різному оцінювати, захоплюючись якоюсь неземною гармонійністю форм і ліній.

Як приємно спостерігати за відвідувачами музею ХДАВП! Ось школярі із захватом слухають розповідь про історію авіабудування. «Харківський авіазавод за 95 років свого існування виготовив понад чотири тисячі літальних апаратів», – розповідає екскурсовод. У музеї авіації представлено десятки моделей авіалайнерів, спроектованих у різні часи такими геніальними авіаконструкторами, як Калінін, Яковлев, Туполев, Антонов, Балабуєв.

Зараз ХДАВП є потужним підприємством із майже столітньою історією, тоді як на початку його існування був лише один утеплений гараж і кілька станків. Згодом, через декілька років, завод уже мав змогу не тільки ремонтувати літаки, а й виготовляти їх. Під керівництвом тогочасного директора заводу Калініна почалося розроблення власних апаратів, зокрема К-1, К-2, К-4, К-7. Без усялякої фінансової вигоди побудували низькоплан ХАІ-1, спроектований завідувачем кафедри аеродинаміки й студентами Харківського авіаційного інституту. Уже в січні 1933 року літак здійнявся в небо.

Для огляду експонатів музею потрібно не менше кількох годин. Кожен літак інтригує, заворожує, змінює звичні уявлення про світ. Музей ХДАВП – це нібито окрема планета зі своїми законами, формами й ідеалом краси, а краса – сам літак.

Ось перші вітчизняні пасажирські авіалайнери. Ту-104, створений у часи зародження цивільної реактивної авіації, майже «батько» післявоєнної цивільної авіації СРСР – один із перших свого класу у світі. Улітку 1954 року було видано офіційну постанову про створення першого радянського реактивного лайнера, який згодом дістав назву Ту-104. Під час процесу конструювання використовувався весь наявний на той час світовий досвід. Регулярні ж рейси літак став виконувати з вересня 1956 р. До 1958-го був фактично єдиним реактивним лайнером у світі. Серійно випускали цей літак у Харкові. Усього виготовлено 201 лайнер. Виявився Ту-104 як ніколи доречним для програми підготовки космонавтів: він використовувався для імітації невагомості.

Особливо вражає історія про те, як повний пасажирів літак Ту-124 під час аварійної ситуації досвідчений екіпаж успішно «посадив» на воду. У такі моменти розумієш: недарма літаки називають повітряними суднами.

Ту-124 розроблявся як зменшений варіант літака Ту-104 і був перехідним від першого покоління авіалайнерів до другого. Дивлячись на нього, відчуваєш, що він може

здійнятися у небо від подиху вітру, але... залишається на місці.

Ініціатива щодо створення Ту-134 виникла під час поїздки тогочасного лідера країни Микити Хрущова до Франції, де він політав на SE-210 Caravelle, після чого й розпочалася історія літака. Під час розроблення конструктори не поспішали й приділили увагу всім важливим питанням. Завдяки цьому Ту-134 полюбилися пілотам за більш легке керування ніж на попередніх моделях. На ньому пілоти відчували себе нібито на реактивному винишувачі, а не на пасажирському лайнері. На рейси цей літак вийшов восени 1967 року і став основним у регіональних авіап перевезеннях. Його серійно виробляли в Харкові з 1966 р. по 1984 р. Усього було побудовано 852 борти.

Дивуєшся вмінню конструкторів, роботу яких можна називати творчістю: у літаках-експонатах відчувається пульсація життя, тому відвідувач не може бути пасивним, оскільки перед ним – технічне диво. ХДАВП – це простір, наповнений потужною енергетикою, що й не дивно.

Далі перед нами Як-18. 1947 року уряд видав постанову про серійне виробництво навчально-тренувального літака на трьох авіазаводах, зокрема й у місті Харкові, де було випущено 406 одиниць. Цей літак одразу ж полюбилися пілотам завдяки своїм особливим характеристикам, легкості під час керування, простоті в експлуатації і приголомшливому відчуттю польоту. А ще біля цього літака неодмінно виникає якийсь магнетизм, заворожлива сила, природу якої навіть важко пояснити. Можливо тому, що в липні 1955 року на літаку Як-18 перше самотійно здійнявся в небо Юрій Гагарін, а в популярному фільмі «В бой идут одни старики» Як-18 «виконував роль» радянського винишувача. У цьому справжня історія і гордість країни!

Уже досвідчена людина зверне увагу на менш відомі моделі. Серед них МіГ-15УТІ, тренувальний двомісний реактивний літак, розроблений на базі МіГ-15. Літальне судно було невід'ємною частиною тодішнього навчання військових пілотів. На ХАЗі виготовлено 511 одиниць з 3433.

Безпілотник Ту-141, створений інженерами для виконання оперативно-тактичної розвідки вглиб території противника. Серійно літак будувався на Харківському авіаційному заводі. Свого часу цей БПЛА був ледь не єдиним, що міг подолати відстань до 400 кілометрів і повернутися назад.

Крилату ракети X-55, носієм якої є Ту-95, розроблено в КБ «Радуга». Її головною перевагою стала компактність. До 1986 р. ракета виготовлялася на ХАЗі. Виробником компактних реактивних двигунів для X-55 був «Мотор Січ». Створена за новітніми технологіями, крилата ракета стимулювала різноманітні нові проекти.

Музей, де зібрано унікальні експонати літакобудування, залишається для нас ще й таємницею – невідкритою, непізнаною, нерозгаданою. Таємницею, яка тільки чекає на своїх поціновувачів. Авіація була, є і буде однією із тих тем, зацікавленість якою, мабуть, не вщухне ніколи.

**Живи, дивуй, знайом, Харкове, зі своїми авіаційними традиціями!
Політ триває!**

«КРИЛАТИЙ» ІМІДЖ ХАІ

ЖИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Уже майже півроку студентів, співробітників і гостей університету зустрічає літак МіГ-23, установлений біля головної прохідної. Це не перший об'єкт такого типу в ХАІ, але на відміну від «побратимів» його від самого початку було задумано й спроектовано як фотозону.

Уважно стежачи за рекламними тенденціями й новаціями, Центр зв'язків з громадськістю ХАІ запропонував використовувати саме фотозони для реалізації одного з напрямів концепції так званого вірусного маркетингу з презентації та просування іміджу університету в медіапросторі.

У межах реалізації цієї концепції після 3D-моделювання із залученням натурних об'єктів пам'ятник МіГ-23 було встановлено за територією університету на тлі його ключових будівель.

Результатом можна пишатися: проект було успішно реалізовано, а постійні фотосесії на тлі літака свідчать про вдале панорування об'єкта саме під потреби фото- і відеознімання. Можна

без перебільшення сказати, що всього за кілька місяців після відкриття було започатковано і кілька нових хайківських традицій: вручення дипломів випускникам, фотографування на пам'ять з друзями й гостями ХАІ, призначення місця зустрічі, доторкання до колеса на щастя тощо.

Для забезпечення «гарної картинки» зовнішній вигляд літака доводиться до ідеалу. Зокрема, представники Чугуївського авіаційного ремонтного заводу (нагадаємо, що саме завдяки допомозі цього підприємства було підготовлено й встановлено апарат) замінили почервоніле від сонця скло в кабіні. Роботу було виконано сумлінно, як і цими днями, коли співробітники замінили зношену шину одного з коліс. Дякуємо фахівцям ЧАРЗ за професійний підхід до вирішення, здавалося б, дрібних, але естетично резонних завдань!

Отже, піврічний досвід експлуатації фотозони «МіГ-23» свідчить про те, що маркетингова концепція спрацювала так, як і було задумано, тому в найближчій перспективі заплановано кілька заходів з продовження цього починання, і ЦЗГ ХАІ вже розпочав опрацювання концепції та 3D-моделінгу наступної фотозони.

Прес-секретар Сергій Ружинський

МІЖВУЗІВСЬКИЙ СЕМІНАР НА КАФЕДРІ ФІЛОСОФІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

СВЯТО

З 18 по 19 листопада на кафедрі 701 ХАІ було проведено Міжвузівський міський науково-практичний семінар «Філософія в аксіосфері глобалізуючого соціуму», присвячений Усесвітньому дню філософії.

У роботі семінару взяли участь 55 викладачів, аспірантів і студентів з шести вишів Харкова: НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», НТУ «ХПІ», ХНУБА, Харківської державної академії культури, ХНУМГ ім. О. Бекетова й ХНПУ ім. Г. Сковороди.

Учасники заходу виступали з доповідями й обговорювали

пріоритетні питання, які сьогодні є нагальними для наукової спільноти, проблеми сучасної освітньої стратегії та місця філософії у ній, ціннісних пріоритетів сучасного українського суспільства. Особливу увагу привернули виступи науковців Людмили Васильєвої, Ганни Спиціної, Андрія Свіщука й Олексія Стовби.

За результатами виступів і надісланих матеріалів було підготовлено збірник тез доповідей в онлайн-форматі.

Кафедра філософії та суспільних наук

Усесвітній день філософії було проголошено на 33-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО 2005 року в Парижі. Міжнародна організація запропонувала проводити Усесвітній день філософії щороку, щоб на глобальному рівні долучати світову спільноту до багатства філософської думки.

Мета проведення цього свята полягає в тому, щоб ознайомлювати людей з філософською спадщиною, уносити в повсякденне мислення нові ідеї, стимулювати публічні дебати інтелектуалів і громадянського суспільства щодо викликів сучасності. Сьогодні Усесвітній день філософії відзначає понад 70 країн.

ДОВІДКА

РЕЄСТРАЦІЙНЕ СВДОЦТВО
ХК № 170 від 06.04.1994

(057) 788 46 54 pr@khai.edu
Номер підготовлено і зверстано в редакції газети "За авіакадри" вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070

ЗАСНОВНИК

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Номер віддруковано в друкарні ТОВ «Мега-Мікс»
Наклад 1500 пр. Замовлення № 21379
Газета розповсюджується безкоштовно

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Сергій Ружинський,
Тетяна Козіна,
Максим Зубков,
Олена Сєрьожкіна,
Леонід Литвин, Олексій Линник,
Сергій Глуценко

